

پەیوەندییەکانی نێوان دایباب و منداڵ

ڕێبەرێك بۆ پەروەردەکردنی منداڵان

نووسینی: د.هیشام تالیب • د.عەبدولحەمید ئەبو سولەیمان • د.عومەر تالیب

20461

وەرگێڕانی: د. بێخاڵ لەتیف محیەدین • زانا مەحمود حەسەن • ئازاد عەلی محەمەد

Preview sample - page 1 of 9 - Soran University Academic Digital Library

پەیوەندییەکانی نێوان
دایباب و منداڵ

.....

لە بڵاوکراوەکانی سەنتەری زەهاوی بۆ لێکۆڵینەوەی فیکریی
ژمارە (٥٠)

نووسینی:
د.هیشام تالیب
د.عەبدولحەمید ئەبو سولەیمان
د.عومەر تالیب

وەرگێڕانی:
زانا مەحمود حەسەن
د.بێخال لەتیف محیەدین
ئازاد عەلی محەمەد

بابەت: پەرەوردە
دیزاین: ڕەوشت محەمەد
چاپ: یەکەم . ناوەندی ڕێنوێن

لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان
ژمارە (١٥٢٩)ی ساڵی ٢٠١٧ پێدراوە

نرخ (١٢٠٠٠) دینار

Preview sample - page 2 of 9 - Soran University Academic Digital Library

پەیوەندییەکانی نێوان

دایباب و منداڵ

ڕێبەرێک بۆ پەروەردەکردنی منداڵان

زانکۆی سۆران
بەشی دەروونزانی
فاکەلتی ئاداب

نووسینی:

د.هیشام تالیب
د.عەبدولحەمید ئەبو سولەیمان
د.عومەر تالیب

وەرگێڕانی:

زانا مەحمود حەسەن
د.بێخاڵ لەتیف محیەدین
ئازاد عەلی محەمەد

لە بڵاوکراوەکانی
سەنتەری زەهاوی بۆ لێکۆڵینەوەی فیکریی
(٥٠)

Preview sample - page 3 of 9 - Soran University Academic Digital Library

پوختەیەک لە ژیاننامەی نووسەرانی ئەم کتێبە ١٧
پوختەیەک لە ژیاننامەی وەرگێڕەکان ١٩
پێشەکەش بێت بە ٢٠
سوپاسگوزاری ٢١
پێشەکی چاپی کوردی ٢٣
میژووی ئەم کتێبە ٢٤
پێشەکی چاپی ئینگلیزی ٣٠

بەشی یەکەم: [بەندەکانی ١ - ٧]
پەروەردەکردن دانانی بناغەکە ٣٧

بەندی یەکەم: پەروەردەکردنی باش: پەروەردەکردنی باش چییە و چۆن دەستّ پێبکەین؟ ٣٩
پێشەکی ٤٠
قوناغەکانی گەشەکردنی منداڵ ٤٢
ئەو ڕێگایانەی ئێمە منداڵیان پێ بەخێو دەکەین شێوازی جۆراوجۆری پەروەردەکردن ٤٢
چۆن پێشبینی پەروەردەکردنی منداڵ دەکرێت؟ ٤٨
دەستپێکردن بە پەروەردەکردنێکی باش کورتەیەک لەو ئەرکەی لە پێشمانە ٤٩
بەدەستخستنی سەرچاوەی زانیاری لەسەر پەروەردەکردن ٥٤
ئایا پێویستە پەروەردەکردن لە قوناغی ئامادەییدا بخوێنرێت؟ ٥٧
پەیوەندی نەریتانی بۆ کۆرسەکانی قوناغی ئامادەیی ٥٨
کۆتایی ٦١
چالاکییەکان ٦٢

بەندی دووەم: یەکەی خێزان: بۆچی گرنگە و ئەرکی چییە؟ ٦٥
پێشەکی ٦٦
گواستنەوە بۆ قوناغی دایبابێتی ٦٧
خێزانوونەوە و ئامارەکان لەسەر منداڵ ٦٨
قەبارەی خێزان لە ئێستا و ئەوکاتەی ئەمریکادا ٧٣
یەکەی خێزانی دایبابی سەڵت ٧٤
پیادەکردنی چەند ئەمانەک بۆ خێزانی دایبابی سەڵتا ٧٨
ئاکارێکەری هەبوونی دایک یان نەبوونی لەسەر پێغەمبەران: موسا، عیسا، محەممەد (د.خ) ٨٠
ئایا بەکێک لە ماوار جێگەی ئەوێترێشان دەگرێتەوە؟ ٨١
ئێستێیەک لەسەر ئیسلام و خێزانوونەوە ٨٢
گرنگی یەکەی خێزان لە ئیسلامدا ٨٥
ئامانجەکانی خێزان بەپێی قورئان ٨٨
٤ شتێک هەڵە بووە لە خێزانی موسڵماندا ٩٢

Preview sample - page 4 of 9 - Soran University Academic Digital Library

گەشەسەندنی مندال و سیستەمی پەروەردەیەکی باش ۹۳
ئیروانینێکی وردتر لەسەر پەیوەندیی سیستەمێکی پەروەردەی باش ۹۶
ڕەگەزی چوارەم لە ئەمریکادا ۹۸
ئەفسانەی گەنجوڕەگانی پەروەردەکردن لە ئەمریکادا ۱۰۰
وادەگانی کۆمەڵگۆڕەکەی نامادەیی کۆلۆمبایەن ۱۰۴
منداڵانی قەرەی ڕەهاگان بکرێن: گفتوگۆیەکی لیبرال – پارێزگارانە ۱۰۵
خێزانەکان لە وڵاتانی ئیسلام، بە بەراورد بە ئەمریکا و بەریتانیا ۱۰۷
ئازادی، یان ڕاستی؟ ۱۱۱
لە کۆی منداڵان بەخێوبگەین ۱۱۵
دوو چەمکی وێنەو لە هزری ڕۆژئاوادا ۱۱۶
بەهای باوەڕبی و بەهای گرداریی ۱۱۸
مۆدێلی گفتوگۆیانەی خێزان: منداڵەکان وەک ڕووەک و باپیاب وەک باخەوان ۱۲۰
چالاکییەکان ۱۲۱

بەندی سێیەم: پەروەردەکردنی باش: دانانی نامانجی ڕاست و دروست. ۱۲۵
دانانی نامانجی ڕاست: یەکەم هەنگاوە بۆ بەجێهێنانی پەروەردەیەکی باش ۱۲۶
تێروانینێکی وردتری نامانجەکان ۱۲۸
قاوە و کارە لەپێشینەکانی خێزان ۱۳۲
کۆتایی ۱۳۳
چالاکییەکان ۱۳۵

بەندی چوارەم: گرنگترین نامانج: بەخێوکردنی منداڵێک کە خۆیان خۆش بوونت. ۱۳۹
پێشەکی ۱۴۰
پەیرەوی نێستا بۆ ڕواندنی باوەڕ لە منداڵەکانماندا ۱۴۱
کەڵتووری خۆویستی: بەشداری نەکردن لە کاروباری گشتیدا ۱۴۲
نەبوونی بەرپرسیاریەتی کەسی ۱۴۶
کەڵتووریکی شێوێنراو: گەرانەوە بۆ دواوە ۱۴۷
ڕێگایەکی هاوسەنگ: پەیرەوێکی ژیرانە ۱۴۹
منداڵەکان فێری خۆشویستنی قورئان بکە ۱۵۰
منداڵەکانت فێری نوێژ بکە: یادی خودا بە بەردەوامی ۱۵۳
منداڵەکان فێری گەرانەوە و پەشیمانی و تەوبەکردن بکە ۱۵۴
منداڵەکانت ئاشنا بکە بە پێغەمبەر (دروودی خوای لەسەر بێت) و پێغەمبەرایی دیکە ۱۵۴
منداڵەکانت فێری هەڵسوکەوت بکە ۱۵۵
پێویستە تۆ یەکەمجار چی فێری منداڵەکانت بکەیت ۱۵۵
چالاکییەکان ۱۵۸

Preview sample - page 5 of 9 - Soran University Academic Digital Library

بەندی پێنجەم: ڕووبەڕووبوونەوەی ناستەنگ و لاوازییە گشتییەکان.
پێشەکی. ١٦٤
نەو ناستەنگە سەرەکییانەی کە ڕووبەڕووی داییاب دەبنەوە. ١٦٤
نەبوونی نەزموون. ١٦٥
گوشاری ڕۆژانە. ١٦٥
گوشاری ڕۆژانە. ١٦٥
پەروەردەکردن نەرکێکی ڕەقە. ١٦٦
پەروەردەکردن وەبەرهێنانێکی درێژخایەنە لە کات، لە هەوڵدان و پارەدا. ١٦٦
داییاب نەنیا پەکیکن لە هۆکارە کاریگەرەکان لەسەر منداڵ. ١٦٦
کورپەکان ناتوانن قسە بکەن. ١٦٧
پەروەردەکردن هەمەلایەنەیە. ١٦٨
داییاب دەبێ وەک تیمێک کار بکەن. ١٦٨
پەروەردەکردن کارامەییەکە پێویستی بە باش بەڕێوەبردنی سەرچاوەکانە. ١٦٩
لەوانەیە بۆچوونی منداڵەکان لەسەر داییابیان پێچەوانەی ویستی داییابیان بێت. ١٦٩
بزانە کە چی بە منداڵەکان دەڵێیت و کەی؟ ١٦٩
چاندنی چەمکە هەڵەکان بە بێ مەبەست لە منداڵەکاندا. ١٧٠
ناستەنگی دروستکردنی وێنای نەرێنی خود. ١٧١
وانەکانی پەروەردەکردن لە موساوە هەروەک لە ئینجیلدا هاتووە. ١٧١
کوتایی. ١٧٢
چاڵاکییەکان. ١٧٣

بەندی شەشەم: بۆچوونی هەڵە و لاوازی و نەفسانە گشتییەکان بۆ چۆنێتی دووركەوتنەوە لێیان. ١٧٥
پێشەکی. ١٧٦
ڕووبەڕووبوونەوەی چەمکی هەڵەو لاوازییە گشتییەکان. ١٧٦
تێرکردنی ئارەزووە تێرنەبووەکان لە ڕێگەی منداڵەکانمانەوە. ١٧٧
ڕادەستکردنی بەرپرسیارێتی داییابیتی. ١٧٧
پێمان وابێ کە لۆجیک بۆ منداڵەکان بەسە. ١٧٧
پێمان وابێ کە کەسێک دەتوانێت شەڕ لە دژی منداڵەکانی بیانەوە. ١٧٨
داییاب پشت بەو ڕاستییە دەبەستن کە ئەوان گەورەترن و لەژێر کۆنترۆڵدان. ١٧٨
داییاب پێیان وایە کە دەتوانن بەهەمان شێوە مامەڵە لەگەڵ هەموو منداڵەکاندا بکەن. ١٧٨
مامەڵەکردن لەگەڵ منداڵدا وەک پێگەیشتوویەکی بچووک. ١٧٩
کڕینی هەموو شتێک کە منداڵەکان دەیانەوێت. ١٧٩
خستنەڕووی هەندێک نەفسانەی داییابیتی. ١٨٠
چاڵاکییەکان. ١٨٤

Preview sample - page 6 of 9 - Soran University Academic Digital Library

بەندی حەوتەم: کاتێک شتەکان هەڵە دەبن. ١٨٥
پێشەکی. ١٨٦
تووڕەبوون، یاخیبوون، شێت و هاربوون و فرمێسکەکان. ١٨٧
هەندێک رێگە بۆ بەژیرانە کۆنترۆلکردنی منداڵی یاخی. ١٨٧
ترساندن: منداڵەکەت و خۆت. ١٨٨
ئەگەر منداڵەکەت ترسێنرا، چی دەکەیت؟ ١٨٩
هەرزەکارەکان: ڕەخنەگرتن لە چەمکی هەرزەکاریی. ١٩٠
تووڕەیی لە هەرزەکارەکان و لەخۆماندا. ١٩٢
بوون بە دایک، یان باوکی هەرزەکارێکی تووڕە، تووڕەبوون لە خۆماندا دروست دەکات. ١٩٣
ئێمە دەتوانین چی بۆ هەرزەکارانمان و بۆ خۆمان بکەین؟ ١٩٤
هەندێک بنەما بۆ پەیوەندیکردنی باش. ١٩٤
چالاکییەکان. ١٩٦

بەشی دووەم: [بەندەکانی ٨ - ١٣]
گەشەکردنی منداڵ ٢٠٠

بەندی ٨: بونیادنانی کەسێتی چاوەڕێ ناکات ٢٠٢
پێشەکی. ٢٠٣
قۆناغەکانی گەشەکردن. ٢٠٥
تا چ ڕادەیەک دەتوانرێت پشت بە دەروونزانی میللی ببەسترێت؟ ٢٠٦
قۆناغەکانی گەشەکردنی مرۆڤ لە قورئانی پیرۆزدا. ٢٠٨
موعجیزەی سکپڕبوون، سکپڕی و منداڵبوون. ٢٠٩
قۆناغە جیاوازەکانی گەشەکردنی مرۆڤ: لە منداڵییەوە بۆ پیری. ٢١١
لە دایکبوون (٠ - ٤ مانگ). ٢١١
(٥ –١٨) مانگ. ٢١٢
(١٨- ٣٦) مانگ. ٢١٤
(٤ - ٧) سال. ٢١٦
(٧ - ١٤) سال. ٢١٧
(١١ - ١٣) سال: بینوێژی لە کچاندا. ٢١٨
(١٣ - ١٥) سال: کاتێک کوڕان دەبن بە پیاو. ٢١٩
(١٤ - ٢١) سال: تێکەیشتن لە هەرزەکاران. ٢٢٠
(٢١ – ٤٠) سال: قۆناغی گەنجی. ٢٢٥
(٤٠ – ٦٥) سال: تەمەنی لاوی (ناوەڕاست). ٢٢٥
(٦٠ سال و بەرەو ژوور: پیریی. ٢٢٥
سودوەرگرتن لە قۆناغەکانی گەشەکردن. ٢٢٦
شیردان بەدرێژایی دوو ساڵی یەکەم. ٢٢٦

Preview sample - page 7 of 9 - Soran University Academic Digital Library

٢٢١

Preview sample - page 8 of 9 - Soran University Academic Digital Library

دوای چارەسەر ئاوێن وەکو خۆپاراستن ۲۶۷
پاساوهێنانەوە ۲۶۸
چالاکییەکان ۲۷۰

بەندی ۱۰: شێرەدانی سروشتی ۲۷۲
پێشەکی ۲۷۱
شێرەدانی سروشتی لە قۆناغی پێرۆزدا ۲۷۵
سوودە پزیشکی و دەروونییەکانی شێرەدانی سروشتی ۲۷۸
کاری نەمریکی و شێرەدانی سروشتی ۲۸۱
پەیدابوونی شعوری قوتوو و گەشەپێکردن و نەخۆشی ۲۸۲
پێرۆزای ئیمام عەلی و ئێمە چەزم سەپاردەت بە شێرەدانی سروشتی ۲۸۱
ماوەی شێرەدانی سروشتی ۲۸۱
پێشبڕکێ و ئامۆژگاری بەسود بۆ دایکی شێرەدەر ۲۸۵
خۆراکی رۆژانەی دایک نموونەیەک ۲۸۷
ئومێدەنی بەهێز لە رووی جەستەییەوە ۲۸۷
چالاکییەکان ۲۹۰

بەندی ۱۱: مێشکی منداڵ بەکاری بهێنە نەگینا لە دەستت دەچێت! ۲۹۲
پێشەکی ۲۹۴
پەنجەرەی دەرفەت ۲۹۵
گەشەکردنی شانەکانی هەستەدەمار و تۆڕەکانی مێشک ۲۹۶
دیدگە ۲۹۷
دەنگ ۲۹۷
مۆزیک ۲۹۸
هەست و سۆز ۲۹۹
ستریس دەتوانێت شەپۆلە سۆزداریەکانی مێشک ببزوێنێت ۳۰۰
جوولە ۳۰۰
وشەسازی و لەبەرکردن لە تەمەنی منداڵیدا ۳۰۱
مێشک چۆن دەگۆڕێت ۳۰۱
پێویستە دایباب بەئەرێنی قسە بۆ منداڵەکانیان بکەن ۳۰۲
بەرنامەی لێهاتوویی بنەچینەیی تایبەت بە تەمەنی پێش چوونە قوتابخانە لە ویلایەتە یەکگرتووەکان
دایباب دەتوانن چی بکەن؟ ۳۰۴
مێشکی لۆژیکی ۳۰۴
مێشکی مۆزیکی ۳۰۴
مێشکی زمانی ۳۰۴
ئیسلام، گۆرانی و مۆزیک ۳۰۵
وێنە و پەیکەر لە ئیسلامدا ۳۰۷
گەشەکردنی مێشکی پیرەوکەکان ۳۰۷

Preview sample - page 9 of 9 - Soran University Academic Digital Library